

## Schilderijen van Debbie, een paar gedichten en muziek

Wie Debbies schilderijen en tekeningen van de afgelopen jaren bekijkt, zal zich misschien verwonderen over de veelzijdigheid in stijlen van haar werken. We zien figuratieve werken van natuur en dieren, zowel in acquarel als in olieverf, portretten in een zeer losse, schetsmatige stijl en een grote serie kleur- en contrastrijke werken die we “abstract” zouden kunnen noemen.

### Abstract of figuratief: “what’s in a name?”

De tegenstelling tussen figuratief en abstract is bij nadere beschouwing maar schijn. Belangrijker is namelijk een gemeenschappelijk aspect, dat kenmerkend is voor al Debbies werken: losheid. In mijn gedicht “Los” verwoordde ik dat zo:



Er is in geen van Debbies werken een verlangen om tot een fotorealistische weergave van het object te komen, integendeel. Ook haar

figuratieve schilderijen, of het nu een olieverf van een grazend ree of een landschaps-aquarel is, kenmerken zich door een losse toets, een streven naar vrijheid van vorm – ze zijn beslist impressionistisch te noemen.

### **Beleving**

Wat zien we eigenlijk in deze werken? Ieder ziet natuurlijk wat hij zelf in een schilderij ervaart, maar Debbie's eigen beleving van haar schilderen is:

“Ik schilder graag van binnenuit. Ik probeer rechtstreeks te putten uit de creatieve bron in mijzelf. Daar kunnen yoga en meer in het algemeen Awareness (mindfulness) zeer behulpzaam bij zijn. Ook muziek kan daar bij helpen. Ik schilder soms met muziek op de achtergrond.

Zo is het schilderij “Passage” (uit de serie: Salut d'Amour) bijvoorbeeld geschilderd op het ritme van muziek van Rachmaninov. Debbie en ik hadden een bezoek gebracht aan het Van Gogh-museum in Amsterdam, waar een tijdelijke tentoonstelling was onder de titel “Symbolisme en schilderkunst”. Er hing onder andere een van de versies van het beroemde doek van Arnold Böckling, getiteld “Toteninsel”. We waren erg onder de indruk, zowel van de verbeelding als van het verhaal erachter. Thuisgekomen herinnerde ik mij een compositie van Rachmaninov onder dezelfde titel, waar wij de CD van hadden. Rachmaninov componeerde, geïnspireerd door een zwart-wit reproductie van het schilderij, het symfonische gedicht “Toteninsel” (op.29). Die CD hebben we een paar dagen grijs gedraaid. (klik op foto voor youtube-weergave).

Het zich herhalende 5/8 ritme van deze muziek was hypnotiserend en vormde de basis voor de schilderbewegingen waarmee Debbie het doek, dat we later "Passage" hebben genoemd, in een paar dagen tijd heeft gemaakt (acryl op doek, ongeveer 1x1 meter).



In dezelfde flow ontstond die week het gedicht: "Toteninsel" (klik op foto voor weergave op website):



Later schreef ik bij Debbies schilderij "Passage" het volgende gedicht:

### PASSAGE

Vanwaar wij komen en waarheen wij reizen,  
wordt steeds ten onrechte en ongeweten  
voor aanvang en doeltreffend eind versleten.  
maar zouden wij de weg ons laten wijzen  
van liefde voor elkaar en voor het leven  
—een liefde die tot slot de tijd verslaat  
wanneer de ziel weerom de vorm verlaat  
die hem maar voor heel even was gegeven —  
dan werd voor ons het pad waarlangs wij gleden  
van voor ons weten tot na ons bestaan,  
hoe eindig wij het ook zijn langsgegaan,  
tot een passage in de eeuwigheden.

Waar een bezoekje aan het Van Gogh-museum zo al toe kan leiden!

## Symbolisme

Het Symbolisme, waartoe het werk van Böckling behoorde, was een stroming in beeldende kunst, muziek en literatuur van rond 1900 die op zoek was naar de verwondering, verbeeldingskracht, fantasie en intuïtie. In een tijd waar de meeste mensen vooral op zoek leken te zijn naar bronnen van inkomsten, waren de symbolisten vooral op zoek naar bronnen van dromen.

Ook in de schilderijen van Debbie zijn symbolistische elementen aan te wijzen: we zien een bewust en nadrukkelijk gebruik van kleuren als uitdrukkingsmiddel van emotie. Lijnen en vormen hoeven niet meer met de realiteit overeen te komen.

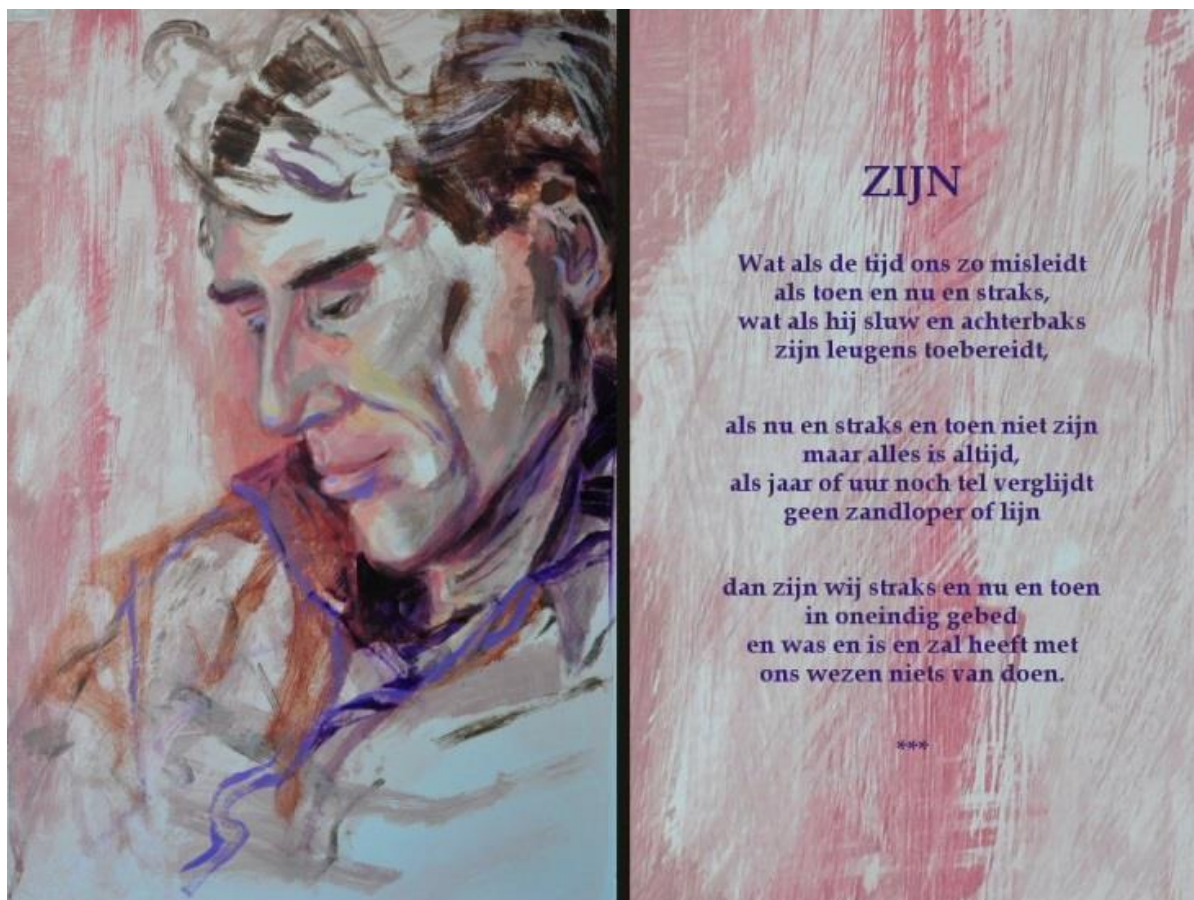
We merken trouwens wel vaker dat het tijdsgewricht rond 1900, ook wel aangeduid als “Fin de siècle”, ons aantrekt. Dikwijls, als we geraakt worden door muziek, een schilderij, beeld, filosofie, of architectuur, blijkt bij nader onderzoek deze periode daarmee verband te houden. Aan de andere kant proberen we zoveel mogelijk in het nu te leven en verliezen we ons zelden in verleden of toekomst.

## Tijd

“Ik ervaar in het schilderen geen tijd. Tijd lost op, bestaat niet meer en er ontstaat een bewust aanwezig zijn in het nu”, aldus Debbie.

Wat is tijd? Een vraag waar filosofen en wetenschappers zich het hoofd over gebroken hebben. Einstein heeft ons geleerd dat tijd relatief is en afhangt van snelheid en energie. De spirituele denker Eckhart Tolle is van mening, dat tijd niet bestaat als opvolging van het ene moment door het andere, maar bestaat uit één moment dat voortdurend van vorm verandert. Er is altijd maar één moment dat wij ervaren, en dat is het moment van NU.

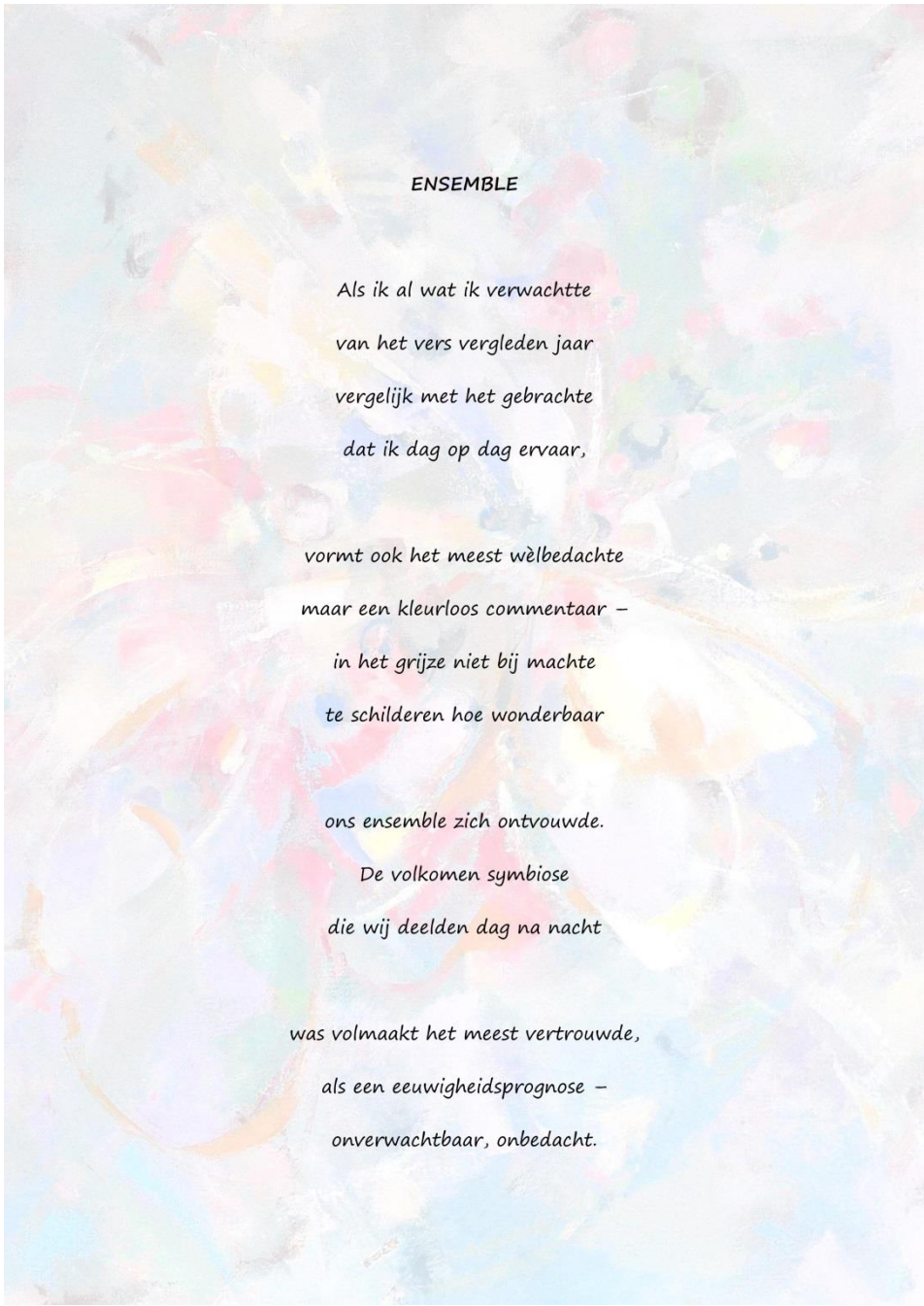
Op deze gedachte rust het gedicht “Zijn”:



### **Symbiose**

De schilderijen die Debbie maakt, zijn ontstaan in en komen voort uit dezelfde sfeer waarin ons leven zich afspeelt. Alles mag, er is plezier in het spelen met kleur, met contrast, met vormen. Er is ruimte voor associatie en intuïtie. Het is een symbiose waarin alles met alles samenhangt en tegelijkertijd vrij is. We zien dit ook in Debbies schilderij “Ensemble”.

Over dit samenzijn gaat mijn gelijknamige gedicht:



ENSEMBLE

Als ik al wat ik verwachtte  
van het vers vergleden jaar  
vergelijk met het gebrachte  
dat ik dag op dag ervaar,

vormt ook het meest wèlbedachte  
maar een kleurloos commentaar –  
in het grijze niet bij machte  
te schilderen hoe wonderbaar

ons ensemble zich ontvouwde.

De volkomen symbiose  
die wij deelden dag na nacht

was volmaakt het meest vertrouwde,  
als een eeuwigheidsprognose –  
onverwachtbaar, onbedacht.

### **Robert en Clara**

Op onze site staan onder andere een aantal geluidsbestanden, opnames van pianomuziek die ik heb ingespeeld. Daaronder, niet toevallig, een paar stukken van Robert Schumann. Enerzijds voelen Debbie en ik verwantschap met de liefdesgeschiedenis tussen Robert en Clara Schumann. Anderzijds, omdat Schumann in mijn beleving optimaal met

muziek doet wat verwoord is in de Engelse uitdrukking: “less is more”. Anders gezegd: Schumann kan als geen andere pianocomponist met heel weinig nootjes een maximaal emotioneel en muzikaal effect bereiken, en dan niet om effect zelf, maar puur om de muziek. Ik zag laatst een CD van een Spaanse pianist met muziek van Schumann, met een heel treffende titel: “El arte de lo Pequeño”, de kunst van het kleine. Dat is precies waar het om gaat. Daarbij moeten we natuurlijk bedenken: juist in het kleine openbaart zich het grote.

### **De weg is het doel**

In Debbie's schilderijen, vooral in die van de laatste jaren, is zo weinig mogelijk bedacht of gepland. Het gaat ook niet om het bereiken van een bepaald resultaat, maar vooral om de beleving van het schilderen zelf. Dat maakt het soms moeilijk om te bepalen, wanneer het schilderij “af” is. In de woorden van Debbie:

“Eigenlijk is dat voor mij niet meer waar het om gaat. Iets is nooit “af” en tegelijkertijd is alles al “af”. Het schilderij is in elke fase een momentopname. Op een bepaald, niet vooraf te voorspellen of bedenken moment laat ik het schilderij gewoon zoals het is. Het mag dan verder zo



“zijn” . Is het dan “af”? Wie zal het zeggen.”

Om tot slot van deze vertelling een voorbeeld te geven van een schilderij waarvan Debbie nog niet weet of het “af” is: Het schilderij met de naam “Eternamente” (Eeuwig – klik op de afbeelding voor weergave op de website). We zien een afbeelding van



een gracieus dansend paar. Zij dansen samen door het leven. Het is geïnspireerd door een schilderij waarvan we nog niet weten wie het geschilderd heeft, maar toen wij deze foto maakten, hing het in Château de Raay in Baarlo en wij vonden het bij ons passen. Onlangs heeft Debbie er een eigen impressie van gemaakt. Voor haar gevoel is het nog niet af, maar misschien zet ze het nu een tijd weg en haalt het dan weer tevoorschijn, alleen maar om tot de ontdekking te komen dat het wèl af is.



© JPaul Jordaans, 14 maart 2015